

P2P arba tarpusavio skolinimas: investavimo pradžiamokslis

Turinys

Kas yra tarpusavio skolinimas?	2
Trumpa tarpusavio skolinimo istorija	3
Kaip tarpusavio skolinimas veikia?	4
Kas gali skolintis pinigus?	6
Investavimas į tarpusavio paskolas: kaip pradėti?	6
Investicinės sąskaitos atsidarymas	6
Investavimo metodo pasirinkimas	7
Investavimas pirminėje ir antrinėje rinkoje	7
Palūkanos	8
Jeigu nuspręsite investuoti į individualias paskolas, štai keletas patarimų	9
Mokesčiai	10
Tarpusavio skolinimo rizika	10
Paskolos gavėjo mokumo rizika	10
Palūkanų normos rizika	12
Likvidumas	12
Platformos patikimumas	12
Sisteminė rizika	12
Politinė rizika	13
Pabaigai	13

Tarpusavio skolinimas (dar vadinamas p2p skolinimas arba jungtinis skolinimas) – tai tiesioginis investavimas į privačių asmenų paskolas. Tarpusavio skolinimas kaip investavimo forma ypatingai patraukli investuotojams orientuotiems į pajamas. Savo prigimtimi ši investavimo priemonė primena obligacijas, savo rizika ir pelningumu – dividendus mokančias akcijas, savo paprastumu – nekilnojamąjį turtą. Ši investavimo forma yra nauja, tačiau sparčiai populiarėja tarp investuotojų, kadangi:

- investuoti galima vos nuo kelių eurų;
- investicinė grąža nenusileidžia akcijoms (priklausomai nuo investuotojo žinių, patirties ir strategijos pelnas gali siekti net ir 20 proc.);
- investavimas yra paprastas ir reikalauja mažiau žinių nei investuojant į akcijas ar obligacijas;
- tai puiki priemonė diversifikuoti investicinį portfelį.

Šis straipsnis skirtas tiems, kurie planuoja pradėti investuoti per tarpusavio skolinimosi platformas. Straipsnyje pasistengsiu trumpai atskleisti:

- kas yra tarpusavio skolinimas
- trumpa tarpusavio skolinimo istorija
- kaip tarpusavio skolinimas veikia
- kaip pradėti investuoti
- tarpusavio skolinimo mokesčiai ir rizika

Kas yra tarpusavio skolinimas?

Tarpusavio skolinimas turi daug įvairiausių pavadinimų: jungtinis skolinimas, socialinis skolinimas, p2p skolinimas (angl. peer-to-peer lending). Tarpusavio skolinimą paprasčiausia galima apibrėžti taip:

Tarpusavio skolinimas – tai internetinis paskolos finansavimo metodas, leidžiantis skolintojams tiesiogiai skolinti pinigus paskolos gavėjams (tiek privatiems asmenims, tiek verslui). Pažymėtina, kad Lietuvoje šiuo metu (2016 m.) investuotojai gali investuoti tik į privačių asmenų vartojimo paskolas.

Tarpusavio skolinimas vyksta be tarpininko (banko, kredito unijos ar kitos finansų įstaigos) pagalbos. Seniau bankai surinkdavo indėlius iš žmonių ir juos skolindavo privatiems asmenims už didesnes palūkanas nei mokėdavo už indėlius ir uždirbdavo skirtumo.

Tarpusavio skolinimas eliminuoja bankus, sudarydamas galimybes investuotojams tiesiogiai skolinti pinigus paskolos gavėjams. Atrodo, kas čia tokio naujo – nuo seno žmonės vieni kitiems skolindavo pinigus už palūkanas. Skirtumas tas, kad interneto ir modernių technologijų pagalba tarpusavio skolinimas pradėjo vykti internete – nebereikia asmeniškai pažinoti paskolos gavėjo, nereikia skolinti visos prašomos sumos ir nereikia pasirašinėti skolos vekselio. Visu tuo

pasirūpina tarpusavio skolinimo platformos operatorius: www.savy.lt, www.bondora.com www.finbee.lt ir kt.

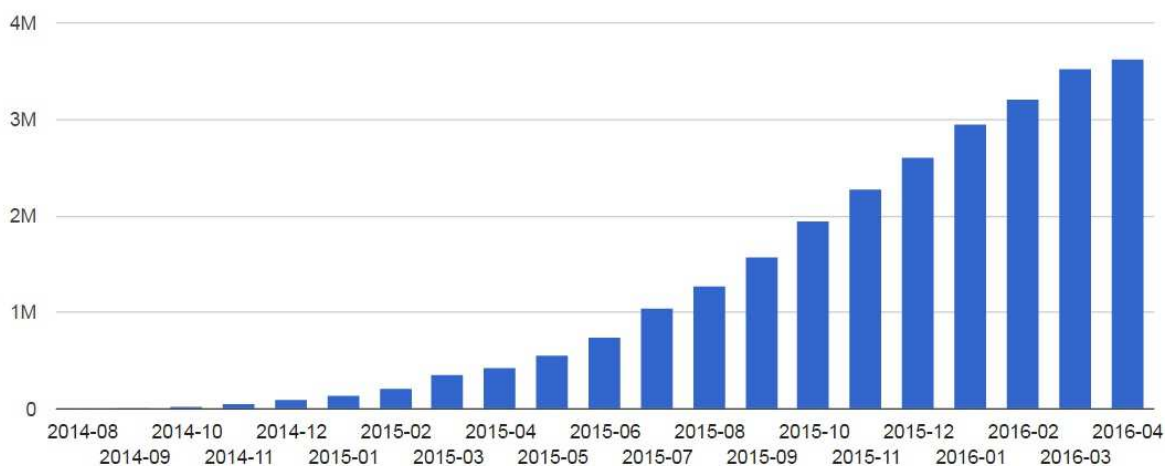
Tarpusavio skolinimas sudaro galimybę skolinti pinigus tiesiogiai paskolos gavėjui, todėl investuotojas uždirba didesnes palūkanas nei gautų už indėlį banke. Kita vertus, indėlis yra daug paprastesnė investavimo priemonė, o tarpusavio skolinimas iš investuotojo reikalauja laiko, pastangų ir yra ženkliai rizikingesnė investavimo priemonė nei.

Tarpusavio skolinimo rinka auga ne dienomis, o valandomis. Kiekvienais metais per tarpusavio skolinimosi rinka išauga dvigubai dėl paprastos priežasties: ji atitinka ir investuotojų, ir paskolos gavėjų poreikius.

- Paskolos gavėjai gali pasiskolinti pigiau nei banke ar greitųjų kreditų įmonėje.
- Investicinė grąža yra didesnė nei indėlis banke. Daugelis investuotojų džiaugiasi dviženklia investicine grąža (priklausomai nuo investuotojo žinių, patirties ir strategijos pelnas gali siekti net ir 20 proc.). Tarpusavio skolinimas yra puiki priemonė diversifikuoti investicinį portfelį, kadangi tarpusavio skolinimo investicinė grąža nėra glaudžiai susijusi su vertės svyravimais akcijų ir obligacijų biržose.

Tarpusavio skolinimo rinkos augimas Lietuvoje

Savy.lt išduotų paskolų suma, EUR

Trumpa tarpusavio skolinimo istorija

Tarpusavio skolinimo platformos yra neatsiejama modernių technologijų ir interneto dalis, todėl ši investavimo forma neturi tokios įspūdingos istorijos kaip valiutų, nekilnojamojo turto ar obligacijų rinkos. Iš principo tai ypatingai nauja investavimo forma, dar tik žengianti pirmuosius žingsnius.

Pirmoji tarpusavio skolinimo platforma www.zopa.com 2005 m. pradėjo veikti Didžiojoje Britanijoje. 2006 m. tarpusavio skolinimas atkeliavo ir į JAV – www.prosper.com.

Tarpusavio skolinimo platformos ganėtinai sunkiai skynėsi kelią link investuotojų. Viena vertus, reikėjo įveikti dideles biurokratinės kliūtis, kita vertus, reikėjo suvaldyti riziką.

2006 – 2007 m. 40 proc. www.prosper.com paskolų gavėjų nesugebėjo vykdyti savo įsipareigojimų. Tai reiškė didelius nuostolius investuotojams, o be investuotojų tarpusavio skolinimas negalėjo egzistuoti. Nuo 2009 m. liepos iki 2010 m. liepos www.prosper.com įsipareigojimų nevykdymo riziką buvo sumažinta beveik 10 kartų – iki 5 proc.

Suvaldžius investavimo riziką ir išsprendus biurokratinės kliūtis, tarpusavio skolinimas pradėjo sparčiai populiarėti. Šiuo metu yra keliasdešimt tarpusavio skolinimo platformų daugiau nei penkiolikoje pasaulio valstybių. 2009 m. Estijoje pradėjo veikti tarpusavio skolinimo platforma www.bondora.com (per kurią, beje, galima skolinti į Estijos, Ispanijos, Slovakijos ir Suomijos paskolos gavėjams), 2015 m. www.mintos.com pradėjo veikti Latvijoje. 2014 m. rugsėjį Lietuvoje startavo www.savy.lt, vėliau į rinką žengė www.finbee.lt, www.paskoluklbas.lt bei www.manu.lt.

Kaip matote tarpusavio skolinimas pasaulyje žengia pirmuosius žingsnius. Lietuvoje – vos antrus metus skaičiuojantis naujadaras. Tarpusavio skolinimas daugeliui Lietuvos investuotojų vis dar yra neištirta žemė, mat daugelis investuoja daugiausiai pora metų. Dėl šios priežasties galime tik numanyti ko galime ateityje tikėtis, investuodami per tarpusavio skolinimo platformas. Trumpa šios investavimo priemonės istorija neleidžia daryti gilesnių išvadų apie investicijų rezultatus ir riziką ilguoju laikotarpiu.

Kaip tarpusavio skolinimas veikia?

Tarpusavio skolinimo principas atrodo taip:

1. Žmogus užsiregistruoja tarpusavio skolinimo platformoje kaip investuotojas arba paskolos gavėjas.
2. Paskolos gavėjas pateikia paraišką vartojimo kreditui.
3. Tarpusavio skolinimo platformos operatorius:
 - a. įvertina paskolos riziką, atitinkamai ją patvirtina (arba ne);
 - b. suteikia paskolai kredito/rizikos reitingą ir atitinkamai nustato palūkanas;
 - c. internetinėje svetainėje paskelbia informacija apie galimybę investuoti į naują paskolą.
4. Kiekvienas investuotojas į paskolą investuoja pasirinktą pinigų sumą.
5. Kiekvieną mėnesį skolininkas grąžina skolą su palūkanomis, tarpusavio skolinimo platforma šiuos pinigus nukreipia į investuotojų sąskaitas.

Tarpusavio skolinimas

Kaip tai veikia?

Investuotojas pasirenka kiek pinigų į kokias paskolas nori investuoti pvz. investuoja į 100 skirtingų paskolų, kurių kiekvienos vertė 25\$.

Investuotojas pasirenka į kokios rizikos paskolas investuoti.

Tarpusavio skolinimo platformos operatorius iš skolos gavėjų surenka palūkanas ir mėnesines įmokas ir jas perveda į investuotojo sąskaitą.

Investuotojas gali tiesiog laukti kol bus pilnai gražintos visos skolos ir palūkanos arba gautas palūkanas reinvestuoti, kad uždirbtų dar didesnį pelną.

Jeigu paskolos gavėjas nesugeba vykdyti įsipareigojimų, tuomet investuotojas patiria nuostolį: netenka visų nesumokėtų palūkanų ir negražintos paskolos dalies, ko pasekoje investicijos į tarpusavio paskolas gali būti nuostolingos.

Kas gali skolintis pinigus?

Didžiosios tarpusavio investavimo platformos sudaro sąlygas skolintis tiek privatiems asmenims, tiek verslui, tačiau Lietuvoje kol kas paskolos suteikiamos tik privatiems asmenims. Norėdamas pasiskolinti per tarpusavio skolinimosi platformą, paskolos gavėjas privalo užpildyti paraišką internete.

Tarpusavio skolinimosi platformos darbuotojai, gavę paskolos paraišką:

- įvertina ar paskolos gavėjas atitinka Lietuvos Banko nustatytus kreditingumo kriterijus:
 - yra pilnametis;
 - pagrindinės pajamos nėra susijusios su socialinėmis pašalpomis;
 - įmokos už paskolas sudaro ne daugiau kaip 40 proc. paskolos gavėjo pajamų.
- Įvertina paskolos gavėjas atitinka papildomus tarpusavio skolinimosi platformos reikalavimus (paprastai patvirtinama tik maža dalis visų kredito paraiškų, atitinkančių Lietuvos Banko reikalavimus). Jeigu paskolos gavėjas atitinka tarpusavio skolinimo platformos operatoriaus keliamus kriterijus, tuomet paskola patvirtinama, įvertinama gavėjo kredito rizika ir atitinkamai nustatoma paskolos palūkanų norma.
- Patvirtina paskola įtraukiama į internetinėje svetainėje esantį paskolų sąrašą, kuris yra prieinamas investuotojams.

Iš pateikto paskolų sąrašo investuotojai renkasi į kurias paskolas investuoti. Paskola sąrašė būna kelias savaites. Paskolų, įtrauktų į sąrašą, baigtis gali būti skirtinga:

- Paskola gali būti visiškai finansuota investuotojų, tuomet visi surinkti pinigai pervedami į paskolos gavėjo sąskaitą.
- Jeigu paskola yra dalinai finansuojama, tuomet paskola nėra suteikiama ir pinigai grąžinami į investuotojų sąskaitas.
- Paskolos gavėjas gali atšaukti savo paskolos paraišką. Pagal Lietuvos įstatymus paskolos gavėjas per 48 val. po sutarties pasirašymo gali nutraukti sutartį be jokių nuobaudų. Pasitaiko atveju, kad paskola yra anuliuojama ir pinigai yra grąžinami investuotojams po to kaip paskola buvo pilnai finansuota per tarpusavio skolinimo platformą.

Investavimas į tarpusavio paskolas: kaip pradėti?

Investicinės sąskaitos atsidarymas

Tarpusavio skolinimo platforma leidžia investuotojui skolinti pinigus tiesiogiai paskolos gavėjui išvengiant banko ar kredito unijos. Investuotojui užtenka atsidaryti sąskaitą tarpusavio skolinimo platformoje. Norint atsidaryti sąskaitą tarpusavio skolinimo platformoje investuotojui reikia:

- Nurodyti vartotojo vardą, prisijungimo slaptažodį ir elektroninio pašto adresą.
- Patvirtinti tapatybę, pateikiant asmens tapatybės kortelės arba paso kopiją.
- Pervesti pinigus į savo investicinę sąskaitą.

Investavimo metodo pasirinkimas

Paprastai tarpusavio skolinimosi platformoje galėsite rinktis iš gausybės paskolų. Į paskolas galite investuoti dviem būdais:

- Individualiai atrinkti paskolas, į kurias norite investuoti;
- Investuoti automatiškai pagal iš anksto pasirinktus kriterijus.

Automatinis investavimas yra patogus investuojantiems dideles pinigų sumas. Šis būdas yra paprastas, nereikalaujantis daug laiko ir žinių, todėl rekomenduojamas pradedantiesiems. Kita vertus, taip investuodami galite tikėtis tik vidutinės investicinės grąžos.

Jeigu norite pats atsirinkti į kurias paskolas investuoti, tuomet pagal minėtus kriterijus teks atsirinkti perspektyviausių paskolų sąrašą ir papildomai atlikti kiekvienos paskolos analizę. Nors šis investavimo būdas reikalauja daugiau laiko, žinių ir pastangų, tačiau daugelis sėkmingų investuotojų renkasi būtent šį investavimo metodą.

Svarbu paminėti, kad kai kurie tarpusavio skolinimo operatoriai teikia prioritetą automatiniam investavimui – t.y. pirmumo teisę investuoti į atrinktas paskolas suteikiama tiems investuotojams, kurie investuoja automatiškai. Paskola pateikiama į viešai matomą sąrašą tik tuomet, kai ji nėra visiškai finansuojama automatinio būdu investuojančių investuotojų. Kitaip tariant, investuotojai, norintys individualiai atsirinkti paskolas, turi galimybę investuoti į siauresnį paskolų sąrašą.

Investavimas pirminėje ir antrinėje rinkoje

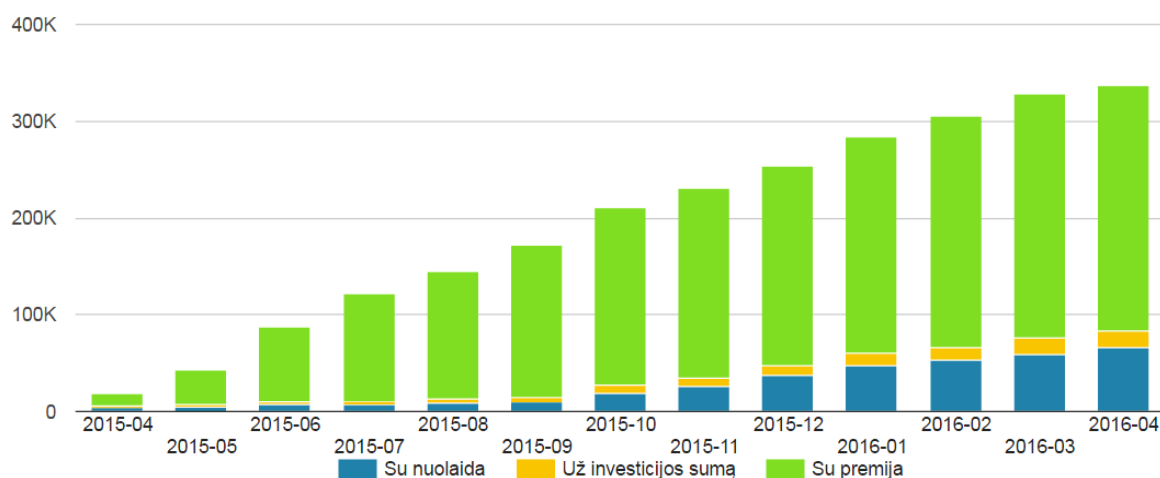
Tarpusavio skolinimosi platformos suteikia galimybę investuoti į paskolą pirminėje ir antrinėje rinkoje.

- **Pirminė paskolų rinka.** Kai tarpusavio skolinimo operatoriaus patvirtina paskolą, jis ją įtraukiama į pirminę paskolų rinką. Investuotojui finansavus šią paskolą visi pinigai atitenka paskolos gavėjui. Paprastai už investavimą į paskolą pirminėje rinkoje investuotojas nemoka jokių mokesčių.
- **Antrinė rinka.** Po to kai paskola yra visiškai finansuota paskolų rinkoje, investuotojas gali tą paskolą laikyti tol, kol skolininkas visiškai išmokės paskolą ir sumokės palūkanas arba tą paskolą gali parduoti antrinėje rinkoje. Paprastai paskolos pardavimą antrinėje rinkoje paskolos pardavėjas moka 1 proc. mokesčių tarpusavio skolinimo platformos operatoriui.

Dažniausiai pinigų mums prireikia skubiai, todėl investuotojui turi būti ypatingai svarbu kaip aktyviai vyksta prekyba paskolomis antrinėje rinkoje. Nuo to priklauso kaip greitai investuotojas galės atgauti investuotus pinigus. Jeigu prekyba paskolomis antrinėje rinkoje yra apmirusi, labai tikėtina, kad investuotojas bus priverstas laukti kelerius metus, kol iš paskolos gavėjo atgaus visą paskolą ir palūkanas.

Pažymėtina, kad antrinėje rinkoje paskolos pardavėjas nustato paskolos pardavimo kainą. Jeigu paskola parduodama pigiau nei piršta, laikoma, kad paskola parduodama su nuolaida. Jeigu brangiau – laikoma, kad paskola parduodama su premija.

Savy.lt apyvarta antrinėje paskolų rinkoje

Palūkanos

Palūkanos mokamos už paskolą priklauso nuo kredito rizikos. Tarpusavio skolinimo paskolos platformos operatorius įvertina paskolos gavėjo nemokumo riziką ir atitinkamai suteikia jam kredito reitingą. Kiekviena tarpusavio skolinimo platforma turi skirtingas rizikos vertinimo formules, tačiau paprastai svarbiausias dėmesys nustatant kredito riziką skiriamas:

- paskolos gavėjo pajamoms;
- paskolos gavėjo turimiems įsipareigojimams (turimos paskolos);
- paskolos gavėjo kredito istorijai;
- užstatui (nekilnojamojo turto įkeitimas).

Priklausomai nuo paskolos gavėjo rizikos reitingo, paskolos palūkanos gali siekti nuo kelių iki keliasdešimt (šešiasdešimt ir daugiau) proc. per metus.

Jeigu nuspręsite investuoti į individualias paskolas, štai keletas patarimų

- 1. Diversifikuok.** Jeigu galėčiau duoti vienintelį patarimą investuojantiems į tarpusavio paskolas, siūlyčiau diversifikuoti kuo plačiau Nesugalvok visų savo santaupų nukreipti į dvi ar tris „auksines“ paskolas. Yra didelė tikimybė, kad nė viena šių paskolų nebus gražinta ir prarasite visus pinigus. Tuo tarpu, jeigu investuosite į 100 ar 1000 skirtingų paskolų, tikėtina, kad didžioji dalis šių paskolų bus gražintos ir to pakaks, kad investuotumėte pelningai.
- 2. Nesivaikyk aukščiausių palūkanų.** Neinvestuokite į paskolas vien tik dėl to, kad jos siūlo didžiausias palūkanas. Paprastai tokios paskolos yra rizikingiausios. Kaip rodo daugelio skirtingų tarpusavio skolinimo platformų statistika, rizikingiausios paskolos nėra pelningiausios. Nesivaikykite paskolų, siūlančių 30 % - 60 % palūkanas, nes reali šių paskolų grąža (įvertinus negražintas paskolas) gali būti mažesnė nei 10 %. Siekdami maksimizuoti investicinę grąžą venkite kraštutinumų (rizikingiausių ir mažiausiai rizikingų paskolų) ir orientuokitės į vidutinį rizikos reitingą turinčias paskolas.
- 3. Naudok filtrą.** Naudodami filtrą galite greičiausiai atsirinkti geriausiai Jūsų kriterijus atitinkančias paskolas. Tai ženkliai palengvins Jūsų darbą ir sutaupys nemažai laiko.

Priklausomai nuo tarpusavio skolinimosi platformos galite išfiltruoti paskolas pagal šiuos kriterijus:

- Kredito rizikos
 - Nemokumo rizikos
 - Paskolos trukmės
 - Paskolos dydžio
 - Palūkanų normos
 - Lyties
 - Paskolos paskirties
 - Užstato
 - Šeimos pajamas
 - Lytį
 - Pajamų tipą
- 4. Detaliai perskaityk kiekvieną paskolą.** Jeigu individualiai investuojate į kiekvieną paskolą, stenkitės perskaityti skolos aprašymą. Po, kiek laikos Jus pastebėsite, kad skolinasi skirtingo tipo žmonės ir pradėsite jausti į kurias paskolas naudingiau investuoti.
 - 5. Neskubėk.** Pradedantieji investuotojai išfiltravę paskolų sąrašą greitai pastebi, kad vos kelios paskolos atitinka jų kriterijus. Norėdami investuoti visus turimus pinigus jie puola investuoti po 50 ar 100 € į vieną paskolą, taip pažeisdami diversifikavimo taisyklę. Neskubėkite – tarpusavio skolinimo platforma niekur nedings. Rytoj bus nauja diena, naujos paskolos atsiras sąrašė ir po truputį užsiauginsite tokį paskolų krepšelį, kuris generuos jums stabilias pajamas už priimtina riziką. Nepamirškite, investuojant lengva yra tik viena – prarasti pinigus. Šiek tiek kantrybės jums gali nemažai sutaupyti...

Mokesčiai

Investavimas į paskolas daugelyje platformų yra nemokamas. Jeigu paskolos gavėjas vėluoja mokėti mokesčius, tuomet daugelis tarpusavio skolinimo platformų mokesčius taiko paskolos gavėjui, o ne investuotojui. Visi pinigai, kuriuos pavyksta susigrąžinti iš skolininko yra pervedami investuotojams.

Investuojantiems į tarpusavio paskolas teks mokėti šiuos mokesčius:

1. **Antrinė rinka.** Investuotojui mokestis taikomas tik tuo atveju, jeigu jis nusprendžia parduoti paskolą antrinėje rinkoje. Tokiu atveju tarpusavio skolinimo platformai tenka sumokėti 1 proc. mokestį nuo sandorio sumos (antrinėje rinkoje parduodamos paskolos vertės).
Iš pirmo žvilgsnio atrodo, kad šio mokesčio galima išvengti. Realybė ta, kad daugeliui teks susimokėti, mat paprastai daugeliui prireikia skubiai „išsitraukti“ visus pinigus. Be prekybos antrinėje paskolų rinkoje to padaryti jums nepavyks.
2. **Pajamų mokestis.** Jeigu jums seksis investuoti sėkmingai, tuomet neišvengsite ir Mokesčių inspekcijos dėmesio. Valstybei teks palikti 15 proc. nuo uždirbto pelno.

Tarpusavio skolinimo rizika

Nemokamų pietų nebūna. Kur yra pelnas yra ir rizika. Investuodami į tarpusavio paskolas investuotoja susiduria su šia rizika:

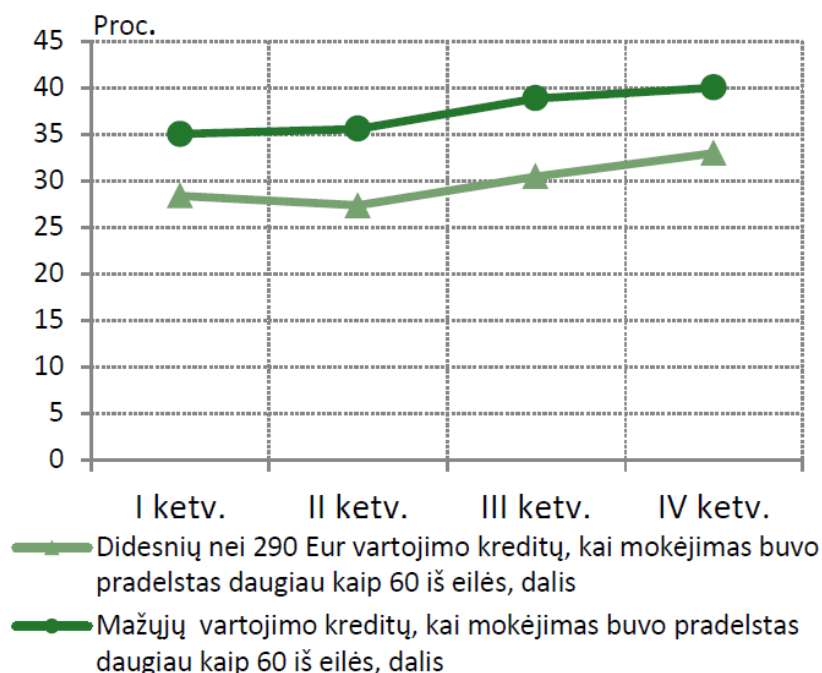
Paskolos gavėjo mokumo rizika

Paskolos gavėjo mokumo rizika, kitaip tariant vėlavimas grąžinti paskolą arba skolos negrąžinimas. Tai bene svarbiausias rizikos kriterijus investuojant į privačias paskolas, kadangi investuotojui tenka visa skolininko mokumo rizika. Jeigu skolininkas nevykdo savo įsipareigojimų, investuotojas patiria nuostolį: netenka visų arba dalies nesumokėtų palūkanų ir dalies arba visos paskolintos pinigų sumos.

[Lietuvos banko duomenimis](#) 25 proc. vartojimo paskolų gavėjų vėluoja vykdyti savo skolinius įsipareigojimus ilgiau nei 60 dienų iš eilės.

Vartojimo kreditų įsipareigojimų nevykdymas

Vartojimo kreditų, kai mokėjimas pradelsiama daugiau kaip 60 dienų iš eilės, dalis, palyginti su vis galiojančių vartojimo kreditų skaičiumi, pagal vartojimo kredito sutarčių rūšį 2015 m.

Šaltinis: Lietuvos bankas

Kuo žemesnis skolos gavėjo kredito reitingas, tuo didesnė tikimybė, kad jis negrąžins dalies arba visos paskolintos sumos. Tai paaiškina, kodėl investavimas į rizikingiausias paskolas su didžiausiomis palūkanomis nėra pati pelningiausia investavimo strategija.

Tarpusavio skolinimo platforma rūpinasi, kad kuo mažiau skolininkų vėluotų vykdyti įsipareigojimus. Jeigu skolininkas vėluoja sumokėti įmoką, jis yra nedelsiant informuojamas trumpąją žinute ir elektroniniu laišku. Jeigu vėluojama grąžinti skolą ilgiau nei mėnesį, paskolos išieškojimas yra perleidžiamas antstoliams. Visa antstolių išreikalauta pinigų suma nedelsiant perdedama investuotojams. Investuotojui pačiam nereikia rūpintis skolos išieškojimu, visas minėtas procedūras atlieka tarpusavio skolinimo platformos operatorius.

Palūkanų normos rizika

Investuoti į tarpusavio paskolas tikslinga, kai bazinė palūkanų norma yra aukšta. Palūkanų normos rizika – tai rizika, kad investuosite į paskolas, kai palūkanos yra žemos ko paskeoje nukentės jūsų paskolų portfelio pelningumas. Tarpusavio skolinimo palūkanos nėra susietos su bazine palūkanų norma – jos yra užfiksuojamos visam paskolos terminui. Kitaip tariant, pakilus palūkanų normai, paskolos pabrangsta, tačiau tai niekaip neįtakoja jūsų turimų paskolų palūkanų.

Likvidumas

Prieš investuodamas į tarpusavio paskolas investuotojas turi įsivertinti, kad pinigus atgaus tik išlaikęs pinigus ganėtinai ilgą laiko tarpą arba pardavęs paskolas antrinėje rinkoje. Pažymėtina, kad norint skubiai parduoti paskolas antrinėje rinkoje investuotojas gali būti priverstas ženkliai sumažinti paskolos kainą. Jeigu tarpusavio skolinimo platformos antrinėje rinkoje prekyba vyksta vangiai (parduoti su nuolaida), net ir sumažinus kainą gali tekti palaukti keletą savaičių ar netgi mėnesių, kol galėsite „išsitraukti“ investuotus pinigus.

Platformos patikimumas

Mažai kas susimąsto, kas atsitiktų, jeigu bankrutuotų tarpusavio skolinimo platformos operatorius. Tai nėra vien tik teorinė galimybė. 2015 m. paaiškėjus, kad investuotojų pritrauktos lėšos buvo naudojamos ne pagal paskirtį (švaistomos) buvo sustabdyta vienos didžiausių Europos tarpusavio skolinimo platformos operatorius Trustbuddy veikla. Visos investuotojų lėšos buvo įšaldytos. Ir yra didelė tikimybė, kad jie šių pinigų apskritai neatgaus arba atgaus tik mažą investicijų dalį.

Vieni Lietuvos tarpusavio skolinimosi operatoriai investuotojų pinigus skolininkams nukreipia per savo sąskaitą (pvz. www.paksoluklubas.lt), kiti finansines operacijas vykdo per trečią šalį. Tokiu būdu dalis tarpusavio skolinimo operatorių sumažina / eliminuoja pinigų švaistymo tikimybę.

Pvz. www.savy.lt visos finansinės operacijos vykdomos per Paysera, todėl Savy.lt prie investuotojų pinigų neprieina, todėl neturi net ir teorinės galimybės naudoti investuotojų kapitalą ne pagal paskirtį. Pinigai iš investuotojo sąskaitos per Paysera sistemą keliauja tiesiogiai paskolos gavėjui.

Tarpusavio skolinimosi platforma – tai dar vienas verslo modelis. Kaip žinote – kiekvienas verslas gali bankrutuoti. Sudėtinga numanyti kaip bankroto atveju investuotojams būtų grąžintos jų lėšos. Svarbu paminėti ir tai, kad nepaisant didelio ažiotažo, ne visos tarpusavio skolinimo platformos veikia pelningai. Būtų džiugu, kad tarpusavio skolinimo platformos operatoriai pradėtų skelbti ir sumažintų investuotojų nerimo dėl įmonės bankroto rizikos.

Sisteminė rizika

Tarpusavio skolinimo pelningumas stipriai priklauso nuo ekonomikos situacijos. Ekonomikai pradėjus stagnuoti, kris ne tik akcijų kursai ir nekilnojamojo turto kainos, tačiau ženkliai sumažės ir tarpusavio skolinimo investicinė grąža. Atėjus ekonominei krizei tikėtina, kad

daugelio paskolų gavėjų pajamos sumažės, ko pasekoje išaugs nemokių skolininkų ratas. Kadangi tarpusavio skolinimas skaičiuoja dar tik pirmas dienas (per 2008/2009 m. ekonomikos krizę tarpusavio skolinimas dar tik pradėjo veiklą) daryti išvadas kokio nuostolio investuotojai gali tikėtis krizės metu.

Politinė rizika

Nė vienas investuotojas nėra apsaugotas nuo „seimo“ išdaigų. Padidins apmokestinimą už pajamas gautas iš tarpusavio skolinimo ir teks mokėti. Sugriežtins reikalavimus tarpusavio skolinimo platformoms ir sumažės paskolų pasiūla, sumažės investuotojų ar bankrotuos vienas iš tarpusavio skolinimo operatorių. Scenarijų gali būti galybė. Esmė ta, kad valstybė griežtai kontroliuoja skolinimosi rinką. Geriausias pavyzdys būtų greitųjų kreditų rinka, kuri sparčiai pradėjo trauktis po to kai valstybė sugriežtino įstatymus. Kitas pavyzdys – valstybės įvesti apribojimai investuotojams.

Siekiant apsaugoti investuotojus nuo rizikos Lietuvos bankas nustatė šiuos apribojimus:

1. investuotojas vienam paskolos gavėjui per metus gali suteikti ne didesnę kaip 500 € kreditą
2. investuotojas per metus į tarpusavio paskolas negali investuoti daugiau nei 5 000 €.

Tad jeigu norite investuoti daugiau nei 5 000 € teks investicijas išskaidyti per kelis metus arba teks pasidairyti alternatyvų užsienyje.

Pabaigai

Šioje trumpoje pamokoje apžvelgėme tarpusavio skolinimo veikimo principą, privalumus ir trūkumus. Tarpusavio skolinimas yra labai jauna investavimo sritis, kuri sparčiai populiarėja ir nuolat keičiasi. Praeis ne vieneri metai, kol suprasime ko realiai galime tikėtis investuodami į privačias paskolas. Didelė investicinė grąža masina daugelį investuotojų, tačiau apie tarpusavio skolinimo riziką mažai kuris iš jų pagalvoja. Nepaisant daug nežinomųjų, pabandyti investuoti į tarpusavio paskolas verta bent nedidelę pinigų sumą, kad pradėti kaupti žinias ir patirtį. Laikui bėgant ateis ir pelnas...